

However, a set of basic principles and elements of the educational system M. Montessori always grouped around three “major factors” (E. Stendinh), which form the basis of the method, namely the identity of the child – prepared environment – teacher-mentor, which are equal pedagogical subjects of the process. Separation of the main factors of pedagogical M. Montessori system have the same subjective approach ideas.

Unique subjects of pedagogical activity and educational interaction found the child and the teacher, but in this triad of attributes subjectivity acquire material objects that form the basis of specially designed Montessori educational environment.

Key words: *Montessori pedagogy, Montessori education, Montessori therapy, Montessori method, main factors of method, many resources, children with disabilities, transformation.*

УДК 378.147:373.3.011.3 – 051

Зоя Шевців

Рівненський державний
гуманітарний університет
ORCID ID 0000-0002-0745-4625

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

У статті визначено традиційні підходи до проведення практичних занять. З’ясовано сутність контекстного навчання. Визначено роль практичних занять у формуванні соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи. Обґрунтовано запровадження контекстного навчання на практичних заняттях під час викладання дисципліни «Основи інклюзивної педагогіки».

Запропоновано опис процесу організації та методики проведення фрагментів практичних занять з курсу «Основи інклюзивної педагогіки», спрямованих на формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи.

Ключові слова: *соціально-педагогічна компетентність майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи, практичне заняття, формування, контекстне навчання.*

Постановка проблеми. Запровадження в Україні інклюзивної освіти як нової освітньої філософії вимагає розширення професійних обов’язків учителя початкових класів та видів робіт, які він виконуватиме під час здійснення педагогічної діяльності, а відтак наявності в учителя з інклюзивної освіти соціально-педагогічної компетентності. Формування соціально-педагогічної компетентності залежить від якості проведення навчальних занять на засадах контекстного підходу.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема контекстного навчання розробляється А. Вербицьким та його послідовниками (Н. Борисова, А. Соловійова, Т. Сорокіна, В. Тенищева та ін.). В основі контекстного

навчання лежить діяльнісний підхід, сутність якого розкрито у працях Л. Виготського, С. Рубінштейна, А. Леонтьєва, П. Гальперіна, Н. Талізінї. Педагогічні аспекти використання контекстного навчання у професійній підготовці вчителя з різних аспектів розкриваються в роботах Т. Буяло, Н. Грицай, Н. Гузій, В. Желанової, І. Демченко, С. Скворцової, О. Цуруль та ін. Однак, на наш погляд, недостатньо дослідженою є проблема впровадження контекстного навчання у процес формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкової школи інклюзивної загальноосвітньої школи.

Мета статті – визначити роль практичних занять з педагогіки на формування соціально-педагогічної компетентності у майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи.

Методи дослідження. Аналіз наукової педагогічної літератури, узагальнення й систематизація наукових праць з проблеми дослідження; педагогічне спостереження; аналіз педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Практична підготовка майбутнього вчителя початкових класів у період навчання у ВНЗ, з метою узагальнення та систематизації знань, моделювання майбутньої професійної діяльності, здійснюється на практичних заняттях. У дослідженні Т. Туркот дана форма навчання студентів, характеризується тим, що на ньому викладач «організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни й формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань» [6].

У методиці викладання соціально-педагогічних дисциплін указується, що дидактичною метою практичного заняття у вищому навчальному закладі є закріплення й деталізація наукових знань, формування у студентів умінь і навичок. При цьому вони забезпечують: 1) розуміння студентами необхідності володіння професійними знаннями; 2) поглиблення й уточнення знань, отриманих під час лекційних занять і самостійної роботи; 3) формування професійної спрямованості, відповідальності та творчості в оволодінні вміннями й навичками; 4) забезпечення систематичного контролю за виконанням різних видів робіт у процесі практичного заняття [4].

При традиційній формі навчання у ВНЗ практичне заняття включає такі етапи:

1) організація навчальної діяльності студентів (вступна частина). Викладач оголошує тему та мету заняття, визначає способи (форми) організації навчальної діяльності, час на проведення окремих її видів, нагадує основні правила та вимоги. Актуалізує найголовніші науково-практичні положення, які мають бути базовими для наступної роботи практичного характеру. Після узагальнення педагог відповідає на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів та здійснює мотивацію навчальної діяльності з теми;

2) основна (практична) частина заняття. Відбувається самостійне виконання заздалегідь підготовлених завдань;

3) підсумок заняття. Підводиться підсумок заняття. При цьому викладач, використовуючи різні методи опитування (фронтальне, індивідуальне, тестове тощо) здійснює оцінювання знань та вмінь студентів, рефлексія. Повідомляється завдання на наступне заняття, надається консультація щодо його виконання [4].

Утім, традиційна підготовка студентів у вищому навчальному закладі потребує перегляду методики викладання соціально-педагогічних дисциплін, особливо практичних занять. Задля цього використовують інноваційні технології, до яких належить контекстне навчання.

Контекстна технологія навчання була розроблена й запропонована А. Вербицьким [1]. Сутність контекстного навчання, за твердженням автора, полягає в забезпеченні динамічної трансформації засвоєної навчальної інформації як певної знакової системи, що заміщує реальні предмети та явища на понятійному рівні, на особистісне знання, яке не лише адекватно відображає дійсність, а й перетворюється у засіб здійснення та регуляції професійної діяльності, набуває особистісного смислу й відображає ставлення людини до праці [2]. Дослідник доводить, що при контекстному навчанні значущу роль відіграє педагогічна ситуація, а навчальна інформація має засвоюватися студентами в контексті власної практичної діяльності, наближеної до предметного й соціального контекстів професійної роботи.

Розвиваючи твердження А. Вербицького, І. Демченко [3], вважає, що значущою ознакою контекстного навчання є моделювання цілісного змісту майбутньої педагогічної діяльності. Підтримуємо думку науковців та, на основі узагальнення й систематизації наукових праць з проблеми дослідження, визначаємо домінуючі види соціально-педагогічної діяльності майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи (рис. 1) [7].

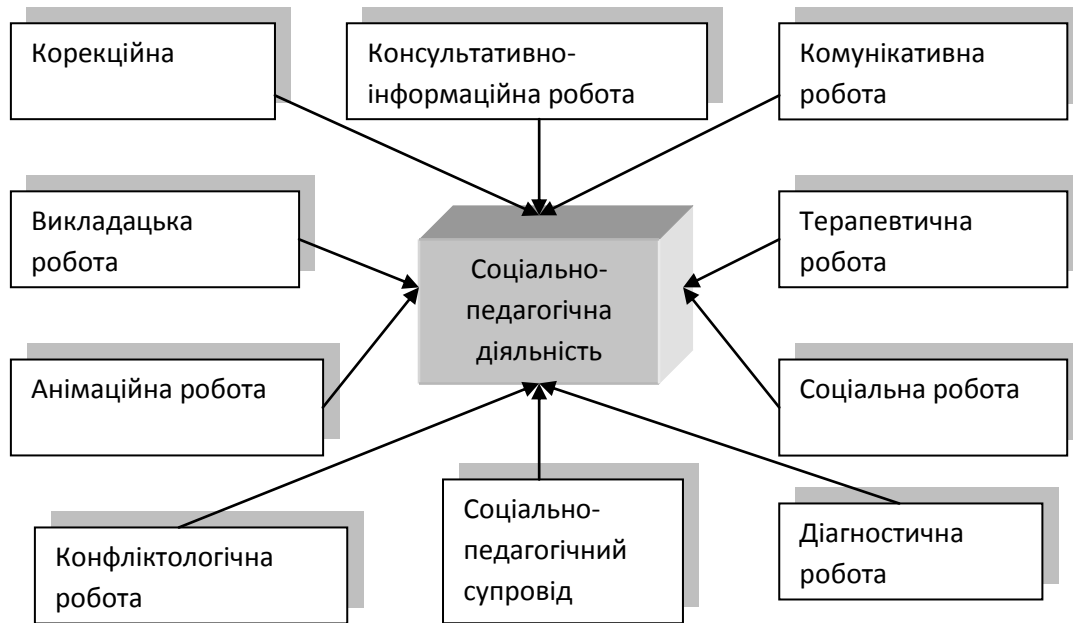

Рис. 1. Домінуючі види робіт, що визначають соціально-педагогічну діяльність вчителя початкових класів в умовах інклюзивної освіти

Очевидно, що формування компетентного фахівця в галузі інклюзивної освіти вимагає успішного оволодіння не лише навчальними дисциплінами, що визначені навчальним планом підготовки фахівця за спеціальністю 6.010102 «Початкова освіта», а й циклу навчальних дисциплін фахової та практичної підготовки, спрямованої на засвоєння знань, умінь та навичок виконання всіх видів робіт соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзивної освіти. Таким чином, структура соціально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи визначається компетентностями у сфері викладацької діяльності, професійної діяльності соціального педагога/працівника і корекційного педагога, правознавчої, інформаційно-комп'ютерної й особистісно значущими та професійно важливими якостями особистості (рис. 2).

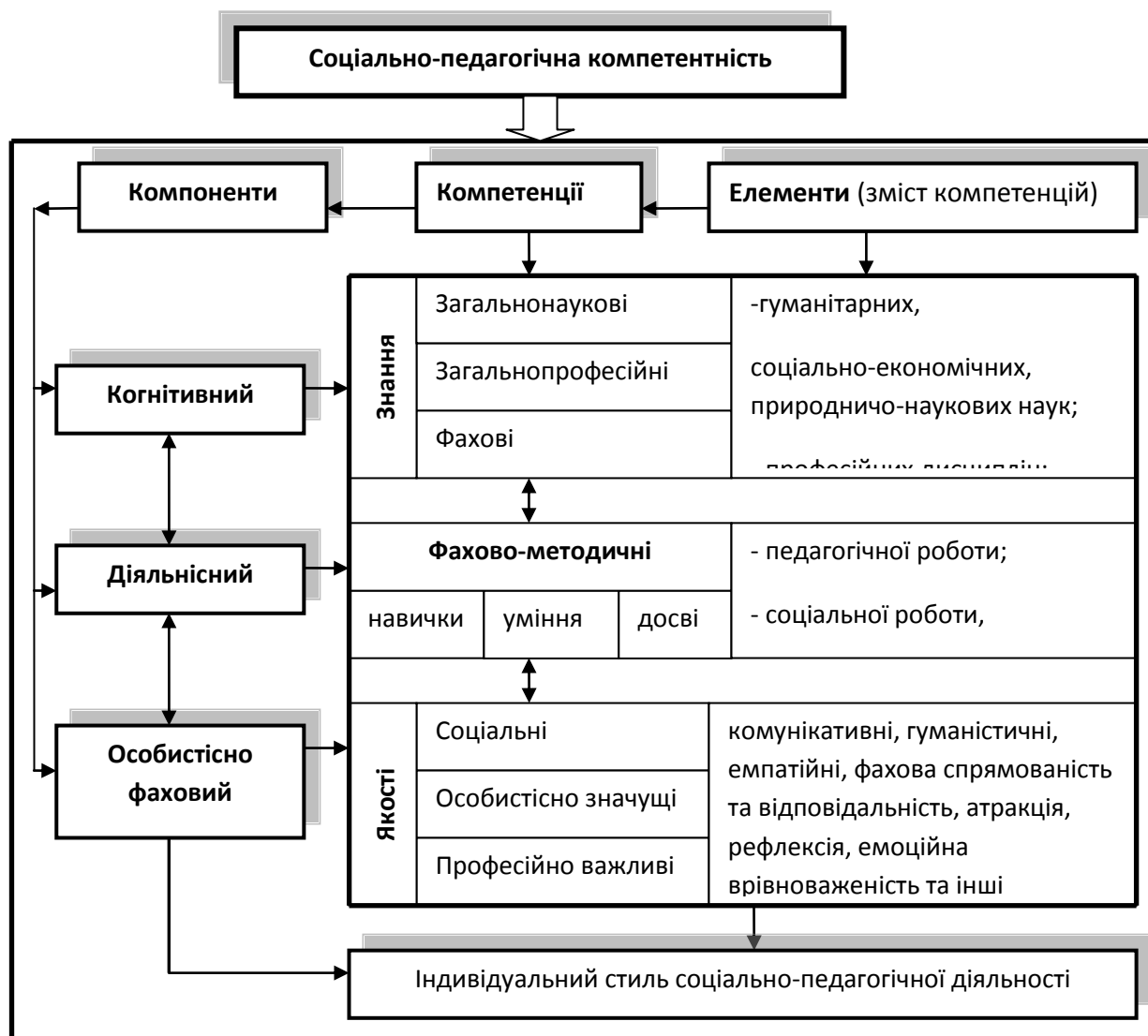

Рис. 2. Структура соціально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи

Отже, соціально-педагогічна компетентність майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи – це інтегроване особистісне утворення, що характеризується синтезом знань і навичок, необхідних для успішного здійснення соціально-педагогічної діяльності та вмінь вчителя використовувати фахові знання, уміння й навички для розв’язання стандартних і нестандартних соціально-педагогічних задач і проблем, пов’язаних зі спільним навчанням дітей із різним рівнем психофізичного розвитку [7]. Зміст соціально-педагогічної компетентності включає загальнонаукові, загальнопрофесійні та фахові знання, навички, уміння й відповідні компетенції; її структуру визначають когнітивна, діяльнісна та особистісно фахова складові.

Формуванню соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи сприяють міжпредметні зв’язки, а формування структурних компонентів відбувається у

контексті моделювання майбутньої професії. Проте базою у формуванні соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи є «Основи інклюзивної педагогіки», «Основи соціально-педагогічної діяльності», «Дидактика», «Корекційна педагогіка», «Інклюзивна освіта» та інші. Зміст навчального матеріалу дисциплін сприяє засвоєнню теоретичних знань, формуванню практичних навичок, умінь та досвіду майбутньої професійної діяльності. Якість формування соціально-педагогічної компетентності залежить від рівня проведення практичних занять. Саме це спонукало нас до пошуку способів удосконалення організації практичних занять із соціально-педагогічних дисциплін, застосування інноваційних технологій навчання, які сприяли б залученню всіх студентів до активної навчальної діяльності. Прикладом інноваційних технологій є використання контекстного навчання.

Пропедевтичною дисципліною формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи є «Основи інклюзивної педагогіки». Курс забезпечує оволодіння студентами комплексних соціально-педагогічних знань, навичок та вмінь з теоретичних засад організації цілісного інклюзивного педагогічного процесу. Формування навичок та вмінь здійснюється у процесі пізнавальної діяльності, а саме виконання завдань на практичних заняттях відбувається за допомогою поєднання практичної й мисленнєвої діяльності, яка здійснюватиметься на репродуктивному і творчому рівнях.

Основну мету практичних занять з курсу ми вбачаємо в передачі не готових знань, умінь та навичок, а їх формування у процесі вирішення педагогічних задач. Ми керуємося тим, що студенти мають бути постійно включеними в професійно орієнтовану діяльність, яка потребує їх інтелектуальної активності.

За твердженням С. Скворцової, планування навчальної дисципліни з використанням технології контекстного навчання повинне розпочатися з актуалізації засвоєних раніше компетентностей та компетенцій. При здійсненні планування навчальної дисципліни викладач виокремлює компетентності та компетенції, які будуть формуватися під час вивчення теоретичного та практичного навчального матеріалу й виконання студентами самостійної роботи кожного модуля, а також індивідуального навчального завдання [5]. Підтримуючи думку науковця, нами розроблено перелік соціально-педагогічних компетентностей та компетенцій майбутнього вчителя початкових класів в умовах інклюзивної освіти при вивченні курсу «Основи інклюзивної педагогіки» [7]. Для прикладу наведемо лише деякі з визначених:

- *загально-педагогічні компетенції* з питань: державних підходів до організації освіти дітей, які мають обмежені можливості здоров'я; основних категорій загальної, спеціальної та корекційної педагогіки,

загальної і спеціальної психології, соціальної роботи; особливостей і закономірностей розвитку різних категорій осіб з психофізичними вадами; комплексного психолого-педагогічного вивчення дітей; диференційованого та індивідуального механізмів і прийомів навчання кожної із категорії дітей із особливими освітніми потребами; зміст та методи роботи з родинами вихованців тощо;

- *методичні компетенції*: у процесі навчання проводити моніторинг психофізичного й освітнього розвитку дітей, які мають труднощі в засвоєнні знань і різних видів діяльності; адекватно оцінювати причини, які спричиняють труднощі в оволодіння знаннями, уміннями та навичками; реалізовувати загально педагогічні та корекційно-розвивальні технології навчання; своєчасно здійснювати корекцій-реабілітаційний вплив на розвиток молодшого школяра; спільно з командою фахівців навчального закладу допомагати здійснювати психолого-педагогічний супровід учня, який потребує виправлення порушень; здійснювати індивідуальний та диференційований підхід у навчанні до кожного молодшого школяра у класі; за допомогою системи соціально-педагогічних ситуацій формувати здатність до позитивної спільної взаємодії у класі, створення комфортного соціокультурного освітнього середовища;

- особистісно фахові якості: спостережливість і розуміння навчально-виховних явищ, які відбуваються в цілісному педагогічному процесі; емпатія, розуміння почуттів школяра, готовність прийняти учня з його недоліками і прийти на допомогу; гуманізм; етичність; відповідальність; саморегуляція й самодисципліна; тактовність; толерантність – спроможність розуміти і сприймати унікальність будь-якої особистості; рефлексивність – уміння самоусвідомлювати результати власної професійної діяльності та інші.

Не претендуємо на їх довершеність, особливо в рамках даної статті, та постійно їх удосконалюємо на практичних і лабораторних заняттях.

До прикладу наведемо фрагменти організації та проведення кількох практичних занять з курсу «Основи інклюзивної педагогіки», спрямованих на формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи.

ТЕМА: Методологічна основа інклюзивної педагогіки

Дидактична мета: перевірити рівень засвоєння студентів про сутність інклюзивної педагогіки, предмета, основних понять та категорій; поглибити знання про міжпредметні зв'язки інклюзивної педагогіки; навчити здійснювати аналіз базових понять інклюзивної педагогіки; формувати вміння розв'язувати педагогічні задачі, задані викладачем.

КОМПЕТЕНТНОСТІ: інклюзивна педагогіка; предмет і завдання інклюзивної педагогіки; методологічна основа інклюзивної педагогіки; міжпредметні зв'язки інклюзивної педагогіки; діти з обмеженнями

життєдіяльності, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, розвиток, формування і становлення особистості, соціально-педагогічна діяльність.

План заняття

I. Перевірка рівня засвоєння основних теоретичних положень з теми заняття. Обговорення теоретичних положень.

Репродуктивний рівень:

1.Визначіть етапи розвитку та становлення інклюзивної педагогіки як науки, її об'єкт і предмет.

2.Назвіть основні категорії інклюзивної педагогіки.

3.З'ясуйте місце інклюзивної педагогіки в системі педагогічних наук.

4.Розкрийте міжпредметні зв'язки інклюзивної педагогіки.

5.Дайте визначення соціально-педагогічної діяльності як засобу інклюзивного навчання.

Творчий рівень:

Обґрунтуйте необхідність вивчення інклюзивної педагогіки майбутніми вчителями загальноосвітніх шкіл. Підготуйте есе.

II. Практична частина:

1.Перевірка виконання самостійно підготовлених завдань за різним рівнем підготовки.

2.Завдання для самоконтролю виконуються в зошитах для практичних занять.

3.Розділитися на дві групи і проаналізувати педагогічну задачу.

Методичні рекомендації:

Під час підготовки до практичного заняття потрібно опрацювати лекційний матеріал, рекомендовані підручники та посібники. Виконання самостійної роботи проводити в зошитах для практичних робіт.

III. Підведення підсумків заняття.

1. За допомогою тестів здійснити взаємоперевірку засвоєних знань.

2. Виходячи з того, що методологічну основу науки визначають сукупність філософських, загальнонаукових, конкретних і міждисциплінарних підходів і вихідних положень, категорій, уявлень, з позиції яких пояснюються й розкриваються педагогічні явища, охарактеризуйте методологічні основи інклюзивної педагогіки. Визначіть методологічну основу інклюзивної педагогіки. Заповніть таблицю:

Методологічна основа інклюзивної педагогіки	Зміст
філософія освіти	
педагогічна теорія	
психологічні концепції	

ТЕМА: Соціально-педагогічна діяльність вчителя в умовах інклюзивної освіти

Дидактична мета: перевірити рівень засвоєння студентами сутності соціально-педагогічної діяльності, напрями та функції соціально-педагогічної діяльності, соціально-педагогічну компетентність; розширити знання про соціально-педагогічну діяльність учителя початкових класів в умовах інклюзивної освіти; розкрити соціальну роль і функції вчителя, специфіку його діяльності, вимоги до нього з боку суспільства; формувати у студентів вміння розв'язувати педагогічні задачі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ: методологічна основа соціально-педагогічної діяльності; соціально-педагогічна діяльність як засіб забезпечення інклюзивного навчання; напрями соціально-педагогічної діяльності; професійна компетентність учителя початкових класів з інклюзивної освіти.

План заняття

I. Перевірка рівня засвоєння основних теоретичних положень з теми заняття. Обговорення теоретичних положень.

1. Поясніть сутність соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів в інклюзивній практиці.

2. Визначіть закономірності, принципи, функції й напрями соціально-педагогічної діяльності.

3. Схарактеризуйте соціально-педагогічну діяльність учителя з інклюзивної освіти.

4. Що таке професійна компетентність учителя початкових класів при виконанні соціально-педагогічної діяльності в інклюзивному класі?

II. Практична частина:

1. Перевірка виконання самостійно підготовлених завдань за різним рівнем.

2. Завдання для самоконтролю виконуються в зошитах для практичних занять.

3. Проаналізувати педагогічну задачу.

Методичні рекомендації:

При підготовці до практичного заняття потрібно опрацювати лекційний матеріал, рекомендовані підручники та посібники.

Кожна команда розробляє дві соціально-педагогічні ситуації і пропонує їх розв'язання.

III. Підбиття підсумків заняття.

1. За допомогою тестів здійснити взаємоперевірку засвоєних знань.

2. Визначити різницю між професійною компетентністю і професійною компетенцією.

3. У яких ролях виступає вчитель початкових класів при виконанні соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзивної освіти? (при відповідях студентів використовуємо прийом «Мікрофон»).

4. Педагогічна діяльність потребує від учителя оперування комплексом особистісно значущих якостей, професійних знань, педагогічною технікою, системою здібностей до педагогічної діяльності, оскільки кожного дня, кожної хвилини перед педагогом постають безліч ситуацій, що потребують відповідного реагування, прийняття рішень тощо.

Які особистісно-фахові якості педагога, на Вашу думку, допоможуть йому успішно вирішувати педагогічні задачі? (застосовуємо методичний прийом «Ланцюжок»).

5. Студенти-практиканти, відвідуючи уроки досвідченого вчителя, були вражені глибиною його знань, професійною майстерністю. На питання студентів, як учитель досягнув такого рівня, він відповів, що має власну багату бібліотеку, давно випишує методичні журнали, вивчає передовий педагогічний досвід, весь час оновлює конспекти уроків.

Які висновки слід зробити майбутнім учителям? (застосовуємо методичний прийом «Дощик»).

Отже, відповідно до контекстного навчання, спілкування між студентами відбувалося в парній, груповій та спільній формах. Означені форми організації навчальної діяльності студентів активізують їх діяльність.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Результати дослідження підтверджують, що практичні заняття з курсу «Основи інклюзивної педагогіки», проведені на засадах контекстного навчання, є умовою формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя з інклюзивної освіти. В основі контекстного навчання лежить моделювання предметного й соціального змісту майбутньої професійної діяльності через відтворення реальних педагогічних ситуацій.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у висвітленні сутності та визначенні ролі лекційних занять з метою формування соціально-педагогічної компетентності в майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе : контекстный подход : метод. пособие / А. А. Вербицкий. – М. : Высш. шк., 1991. – 207 с.
2. Вербицкий А. А. Концепция знаково-контекстного обучения в вузе / А. А. Вербицкий // Вопросы психологии. – 1987. – № 5. – С. 31–37.
3. Демченко І. І. Алгоритм квазіпрофесійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти / І. І. Демченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 45. – С. 40–49.
4. Лякішева А. В. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ : [навч.-метод. посіб.] / А. В. Лякішева, Л. К. Грицюк. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 504 с.
5. Скворцова С. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя на засадах контекстного навчання / С. О. Скворцова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань, 2010. – Вип. 35. – С. 66–71.

6. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / Т. І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

7. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник / З. М. Шевців. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 248 с.

REFERENCES

1. Verbitskii, A. A. (1991). *Aktivnoie obuchenie v vysshei shkole: kontekstnyi podhod* [Active learning in higher education: the contextual approach]. Metodicheskoe posobie. Moskva: Vysshaia Shkola.

2. Verbitskii, A. A (1987). Kontsepsiia znakovо-kontekstnoho obucheniiа v vuze [The concept of semantic-contextual learning in higher school]. *Voprosy psikhologii*, 5, 31–37.

3. Demchenko, I. I. (2013). Alhorytm kvaziprofesiinoi pidhotovky maibutnioho vchytelia pochatkovykh klasiv do roboty v umovakh inkliuzyvnoi osvity [Algorithm of quasi-professional training of primary school teachers for work in conditions of inclusive education]. *Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly*, 45, 40–49.

4. Liakisheva, A. V. (2013). *Metodyka vykladannia navchalnykh dystsyplin sotsialno-pedahohichnoho napriamu studentam VNZ* [The method of teaching educational subjects of social-pedagogical course to university students]. Lutsk: Skhidnoievropeiskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky.

5. Skvortsova, S. O. (2010). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnioho vchytelia na zasadakh kontekstnoho navchannia [Formation of professional competence of the future teachers on the basis of contextual learning]. *Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly: zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny*, 3, 66–71.

6. Turkot, T. I. (2011). *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Pedagogics of higher school]. Kyiv: Kondor.

7. Shevtsiv, Z. M. (2016). *Osnovy inkliuzyvnoi pedahohiky* [Basics of inclusive pedagogy]. Pidruchnyk, Kyiv: "Tsentr uchbovoi literatury".

РЕЗЮМЕ

Шевців Зоя. Практические занятия как условие формирования социально-педагогической компетентности у будущего учителя начальных классов инклюзивной общеобразовательной школы.

В статье определены традиционные подходы к проведению практических занятий. Выяснена сущность контекстного обучения. Определена роль практических занятий в формировании социально-педагогической компетентности у будущего учителя начальных классов инклюзивной общеобразовательной школы. Обосновано введение контекстного обучения на практических занятиях во время преподавания дисциплины «Основы инклюзивной педагогики».

Предложено описание процесса организации и методики проведения фрагментов практических занятий по курсу «Основы инклюзивной педагогики», направленных на формирование социально-педагогической компетентности у будущего учителя начальных классов инклюзивной общеобразовательной школы.

Ключевые слова: социально-педагогическая компетентность будущего учителя начальных классов инклюзивной общеобразовательной школы, практическое занятие, формирование, контекстное обучение.

SUMMARY

Shevtsiv Zoia. Practical lessons as a condition of formation of social-pedagogical competence of the teachers of inclusive comprehensive school.

The article sets the goal to define the role of practical training in pedagogy in training future teachers and study the issue of social-pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive schools.

In the article traditional approaches to the practical lessons are defined. The essence of contextual learning is found out. The role of practical training in shaping social-pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive schools is defined. The requirements for definition of the didactic purpose of practical lessons, the requirements for their structure are presented.

The article outlines the shortcomings of traditional methods of teaching social-pedagogical disciplines in higher education. The necessity of introducing contextual teaching at practical lessons in teaching the subject "Fundamentals of inclusive pedagogy" is grounded. It is defined that the basis of learning is contextual and social modeling of substantive content of future careers by playing real teaching situations. In this regard, the dominant species identified social-pedagogical activity of the future primary school teacher of inclusive comprehensive school. Based on certain types of activity the model of social-pedagogical competence of the future primary school teacher of inclusive comprehensive schools is defined.

In created model of social-pedagogical competence were defined the structural components of social and pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive schools. It is found out that a training course "Fundamentals of Inclusive Education" is an integral part of social-pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive schools.

A description of the organization and methods of fragments of practical training course "Fundamentals of Inclusive Education", aimed at forming social-pedagogical competence of the future primary school teacher of inclusive comprehensive schools is suggested.

So, the use of contextual learning in practical classes will help maximally approach the content and process of training students for future careers that will provide formation of individual style of professional activity.

Prospects for further research coverage are seen in determining the nature and role of lectures in order to create social-pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive schools.

Key words: *social-pedagogical competence of the future primary school teachers of inclusive comprehensive school, practical lessons, formation, contextual learning.*